

İlkokul Öğrencileri İçin Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nin Psikometrik Özelliklerinin Belirlenmesi¹

Hanife ESEN-AYGÜN²

Geliş Tarihi: 22.02.2019

Kabul Tarihi: 24.05.2019

Araştırma Makalesi

Öz

Çocuklara kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında özellikle ilkokul döneminin önemli bir yeri mevcuttur. Ancak, ülkemizde ilkokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarına odaklanan sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, hem ilkokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyini belirlemek hem de okuma alışkanlığının diğer değişkenlerle olan ilişkisini tespit etmek bakımından etkili bir ölçme aracına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda, bu çalışmada ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, öncelikle madde havuzu oluşturulmuş ardından uzman görüşüne başvurulmuştur. Daha sonra geçerliği sağlamak amacıyla açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Güvenirliğin sağlanmasında ise Cronbach Alpha ve Pearson Korelasyon katsayılarının hesaplanması tekniklerini başvurulmuştur. Veriler, 2018–2019 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Çanakkale’de öğrenim gören 333 ilkokul dördüncü sınıf öğrencisinden toplanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizine ise 102 öğrenci katılmıştır. Böylece dört alt faktör ve 21 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, geliştirilen ölçme aracının ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık düzeylerini belirlemede etkili bir ölçme aracı olduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Okuma alışkanlığı, ilkokul öğrencileri, geçerlik, güvenilirlik

¹ Bu çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Proje Numarası: 2787

² Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, email: hanifeesen@comu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9363-7083

Psychometric Properties of Reading Habits Scale for Primary Students

---

Submitted by 22.02.2019

Accepted by 24.05.2019

Research Paper

Abstract

The primary school period has an important place in gaining reading habits to children. However, there are limited studies focusing on the reading habits of primary school students in Turkey. Accordingly, it is considered that there is a need for an effective measurement tool in order to determine the level of reading habit of both primary school students and to determine the relationship of reading habits with other variables. In this study, it is aimed to develop a valid and reliable measurement tool to determine the reading habits of the fourth grade students. In this respect, first of all, an article pool was created and then expert opinion was consulted. Afterwards, exploratory and confirmatory factor analyzes were performed to ensure validity. Cronbach Alpha and Pearson Correlation Coefficients were used to calculate reliability. Data were collected from 333 primary school fourth grade students studying in Çanakkale in the fall semester of 2018-2019 academic year. 102 students participated in confirmatory factor analysis. Thus, four sub-factors and 21 measuring instruments were obtained. As a result of the analyzes, it is seen that the developed measurement tool is an effective measurement tool in determining the reading habits of the fourth grade students in primary school.

Keywords: Reading habit, primary school students, validity, reliability

Giriş

Okuma kültürü, ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile doğrudan ilgilidir (Türkiye Okuma Kültürü Haritası, 2011). Türkiye’de, öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırma açısından; eğitim politikaları, öğrenci ve öğretmenlerin okuma alışkanlığının ölçüldüğü çeşitli araştırmalar, PISA sınavı sonuçları ve yetişkinlerin okuma alışkanlığı ile ilgili yapılan araştırmalar ülkemizde okuma kültürünün gelişmiş ülkelere oranla geride kaldığını ortaya koymaktadır (Karaaslan, 2016; Ungan, 2008). Türkiye Okuma Kültürü Haritası (2011) incelediğinde ülkemizde her yaş grubundan bireylerin ortalama 7,2 kitap okuduğu ve bu kitle içinde 7–14 yaş arası bireylerin yılda ortalama 12 kitap ile en üst sırada yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte, Türkiye İstatistik Kurumu (2017) verileri incelendiğinde kitabın ihtiyaç listesinde 235. sırada yer aldığı görülmektedir. Bu bulgular, okul çağı çocuklarının kitap okuduğu ancak yaş büyüdükçe artan sorumlulukların etkisi ile kitap okuma oranlarının azaldığı şeklinde yorumlanabilir.

Alanyazından elde edilen bu bilgilerden hareketle, kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında özellikle ilkökul döneminin önemli olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, ülkemizde ilkökul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarına odaklanan sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir (Acat, Demiral ve Arın, 2008; Duran ve Sezgin, 2012; Keleş, 2006; Yıldız ve Akyol, 2014). Çalışmaların genellikle ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlığına odaklandığı anlaşılmaktadır (Balcı, 2009; Demirel, Yıldız ve Sünbül, 2011; Hanedar, 2011; Karakaş, 2013; Özdemir, 2013). Özellikle, ortaokul 5. Sınıf öğrencileri ile çok sayıda çalışma yapılırken ilkökul 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri ile yapılan çalışmaların az sayıda olduğu görülmektedir (Karadağ, 2014). Örneğin, Yıldız ve Akyol’un (2014) çalışmasında okuma alışkanlığına ilişkin veriler “Okuldan Kaynaklanan Okuma Miktarı ve Kişisel Eğilimden Kaynaklanan Okuma Miktarı Ölçeği” aracılığı ile öğrencilerin hangi yayın türünü kaç adet okuduğunu belirleyen bir ölçme aracı yardımıyla toplanmıştır. Duran ve Sezgin (2012)

dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve ilgilerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında verileri öğrencilerin okuma alışkanlıklarının belirlenmesine yönelik altı ve okuma ilgilerinin belirlenmesine yönelik olarak da üç adet soru sorudan oluşan İlköğretim Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları ve Okuma İlgileri ölçeği aracılığıyla toplamıştır. Acat, Demiral ve Arın (2008) ise ilk ve ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını inceledikleri çalışmada öğrencilerin okuma alışkanlığı göstergelerini tespit etmeye dönük 14 soruluk bir anket kullanılmıştır. İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığının ne düzeyde olduğunu inceleyen Keleş (2006) araştırmasında kişisel bilgileri ölçen 12 soru, okuma alışkanlığını ölçen 8 çoktan seçmeli soru, 22 likert ölçeğiyle ölçeklendirilmiş soru ve 3 açık uçlu soruya yer verilmek üzere toplam 45 sorudan oluşan bir anket uygulamıştır. Bu çalışmada, anket sorularının geçerliliği faktör analizi ve güvenilirliği için Cronbach's Alpha test istatistiği kullanıldığı belirtilmiştir.

İlkokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik yukarıdaki çalışmalarda kullanılan ölçme araçları yakından incelendiğinde geçerlik ve güvenilirliği sağlamaya yönelik çalışmaların güçlendirilmeye ihtiyacı olduğu anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, hem ilkokul öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyini belirlemek hem de okuma alışkanlığının diğer değişkenlerle olan ilişkisini tespit etmek bakımından etkili bir ölçme aracı ihtiyacı olduğu düşünülmektedir. Buna bağlı olarak, bu çalışmada ilkokul 4. Sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmıştır. İlkokul dönemi öğrencilere etkili okuma becerisi kazandırma ve okuma alışkanlığını geliştirme açısından önemlidir (Karadağ, 2014). Çünkü okuma becerileri ilkokulda kazanılmaktadır (Güneş, 2007). Bu nedenle, bu çalışma kapsamında geliştirilen okuma alışkanlığı ölçeğinin kısa vadede ilkokul dönemindeki akademik çalışmalara uzun vadede ise ülkemizde okuma alışkanlığının gelişmesinde engel teşkil eden unsurların belirlenerek okuma kültürünün arttırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma modeli

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amacıyla yapılan bu çalışma tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama modelinde tasarlanan çalışmalar araştırma konusu hakkında geniş bir kitlenin görüşlerini betimler (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Bu doğrultuda, bu çalışmada ilkököl dördüncü sınıf öğrencilerinin görüşlerini en iyi temsil yeterliğini sağlayacak biçimde örneklem büyüklüğüne ulaşılmıştır (Karasar, 2006).

İşlem yolu

Bu çalışmada öncelikle ilkököl öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik kuramsal çerçeve belirlenmiştir. Buradan hareketle, maddeler yazılmış ve deneme formundaki maddeler uzman görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda deneme formuna son şekli verilerek ilk uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Kuramsal çerçeve

İlkokul Öğrencileri İçin Okuma Alışkanlığı Ölçeği kapsamında yer alan bireysel tutum, okuma deneyimi, ailenin tutumu ve okuma türü alt faktörleri alanyazın ile örtüşmektedir. Alanyazın incelendiğinde bireylerin okuma alışkanlığı üzerinde etkili olan pek çok faktör olduğu anlaşılmaktadır (Batur, Güveren ve Bek, 2010; Duros ve Papadopoulos, 2009; Maraşlı, 2005; McKool, 2007; Özbay, 2006). Bunlardan en temel olanları, bireyin ilgisi ve ailedir (Batur, Güveren ve Bek, 2010; Yılmaz, 2000). Çocukların kendi ilgileri doğrultusunda kitap seçmelerinin okuma alışkanlığının gelişmesinde önemli olduğu

düşünülmektedir. Bu nedenle, bu çalışmada Bireysel tutum faktörü altında “Bana kitap hediye edildiğinde çok mutlu oluyorum” ve “Kitap okurken kendimi kitaptaki karakterlerin yerine koyuyorum” gibi maddeler yer almaktadır. Bu maddeler çocuğun okuma eylemine yönelik bireysel tutumu ile ilgili unsurları içermektedir. Bu faktörün alanyazındaki benzer çalışmalar ile örtüştüğü görülmektedir. Örneğin, Susar-Kırmızı'nın (2012) öğretmen adaylarının okuma alışkanlığı tutumlarını incelemek amacıyla geliştirmiş olduğu ölçme aracının “öğrenme gereksiniminin karşılanması ve eğlenmeye ilişkin tutumlar, kitap okuma alışkanlığının anlamı ve vazgeçilmezliğine ilişkin tutumlar ve kitap okuma alışkanlığının geliştirilmesine ilişkin tutumlar” faktörleri bireysel tutuma işaret etmektedir. Kitap okuma alışkanlığı çocukluk döneminde kazanılmamışsa yetişkinlikte kazanılması daha zor olmaktadır (Bektaş, Okur ve Karadağ, 2014). Bu nedenle, çocukların ilgi ve beğenisine yönelik kitap önerme konusunda aile ve öğretmenlere önemli sorumluluklar düştüğü anlaşılmaktadır. Kitap okuma alışkanlığı çocuklarda alternatifleri düşünme, akıl yürütme, soyut düşünme, neden sonuç ilişkisi kurma ve sentez yapma becerisi kazandırmaktadır (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007). Bu bilgilerden hareketle, erken yaşta kitap okuma alışkanlığının kazanılmasının bilişsel kapasiteyi de olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. Ayrıca, çocukların erken yaşta kitapla tanışması okumanın sürdürülebilir olması bakımından önemlidir (Duros ve Papadopoulou, 2009). Bu nedenle, çocuğun okula başlamadan önceki dönemlerde kitapla tanışması beklenmektedir. Bu doğrultuda, ailenin kitap okumaya karşı tutumu önem kazanmaktadır. Buna bağlı olarak, bu ölçme aracının kapsamında aile bireylerinin okuma alışkanlıklarını betimleyen “Annem çok kitap okur” ve “Evimizde çok sayıda kitap vardır.” gibi maddelere yer verilmiştir. Alanyazın incelediğinde okuma alışkanlığına yönelik ölçme araçlarında benzer şekilde ailenin okuma alışkanlığını ele alan maddeler olduğu görülmektedir (İnan-Tanrıkulu, 2005). Bu doğrultuda, ailenin tutumu faktörünün alanyazın ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nin Bireysel Tutum ve Ailenin Tutumu faktörleri her ne kadar alanyazın ile uyumlu olsa da bu ölçme aracı aynı zamanda alanyazındaki çalışmalardan farklı olarak Okuma Deneyimi ve Okuma Türü faktörlerini kapsamaktadır. Öğrencilerin okumaya ilişkin eylemleri ve bu eylemlerin yönünü belirleyen Okuma Deneyimi ve Okuma Türü faktörleri bireysel tutumun davranışa dönük halidir. Okuma bilişsel bir eylemdir (Karadağ, 2014). Bu nedenle, sosyal kabul edilebilirlik açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Buna bağlı olarak, bireylerin aktif olarak kitap okumasa da kitap okumanın faydalarından hareketle okumaya ilişkin tutumlarının olumlu olduğu gözlemlenebilir. Ancak kitap okumanın alışkanlık olarak ifade edilmesinin eyleme dönük olması ile mümkün olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, bu ölçme aracı kapsamında Okuma Deneyimi ve Okuma Türü faktörleri altında öğrencilerin kitap seçimi ve kitap okuma biçimlerini betimlemeye yönelik maddeler yer almaktadır.

Maddelerin yazımı

Ölçme aracının geliştirilme sürecinde öncelikle, okuma alışkanlığına ilişkin mevcut ölçme araçları, ölçme araçlarının kapsamı ve psikometrik özellikleri incelenmiştir. Böylece bu ölçme aracının kapsamına ilişkin çerçeve belirlenmiştir. Bu doğrultuda, öğrencinin okumaya ilişkin bireysel tutumu, ailenin tutumu, okunan yayının türü ve okuma deneyimi ölçme aracının kapsamına alınmıştır. Böylece ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin gelişimsel özellikleri doğrultusunda 22 madde yazılmıştır.

Uzman görüşü

Kapsam geçerliği ve dil geçerliği bakımından maddelerin incelenmesi amacıyla, İlkokul öğrencilerinin okuma becerileri ile ilgili çalışmaları olan Temel Eğitim Bölümü'nden

bir Doktor Öğretim Üyesi ve bir Doçent olmak üzere iki öğretim üyesinin görüşüne başvurulmuştur. Ayrıca, en az 15 yıllık deneyimi olan dört sınıf öğretmenin de görüşü alınmıştır.

Uzman değerlendirme formunda “aynen kullanılabilir, düzenlenmeli ve çıkarılmalı” seçenekleri yer almaktadır. Uzman görüşleri dikkate alınırken her iki grubun görüşleri kendi içinde değerlendirilmiştir. Görüşü alınan iki öğretim üyesi de 22 maddenin tümüne “aynen kullanılabilir” şeklinde görüş bildirmiştir. Benzer şekilde görüşüne başvuru sınıf öğretmenlerinde biri tüm maddelere “aynen kullanılabilir” şeklinde görüş belirtken diğer üç sınıf öğretmeni “Bir kitabı beğenmezsem okumaya devam etmem” maddesine ilişkin görüşlerinde kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Ancak yine de maddeye aynen kullanılabilir” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Uzmanlardan genel öneriler dikkate alınarak ölçek ilk uygulamaya hazır hale gelmiştir.

Çalışma Grubu

Katılımcılar 2018–2019 eğitim öğretim yılı güz döneminde Çanakkale İl Merkezi’nde bulunan okullardan rastgele seçilmiştir. Çalışmada açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi olmak üzere iki kez uygulama yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizine 333, Doğrulayıcı faktör analizine ise 102 öğrenci katılmıştır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde araştırmacılar farklı görüşlere sahip olsalar da Schumacker ve Lomax (2010) ve Kline (1994’den akt. Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012) gibi araştırmacılar 200; Tabachnick ve Fidell (2001) ve Muthen ve Muthen (2002) gibi araştırmacılar da 300 kişiye ulaşılması gerektiğini belirtmiştir. Bu doğrultuda, bu çalışma kapsamında ulaşılan örneklem büyüklüğünün ölçeğin yapı geçerliğini sağlamada yeterli olduğu anlaşılmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması amacıyla çalışma grubuna İlkokul Öğrencileri İçin Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nin 22 maddelik ilk hali uygulanmıştır. İlkokul öğrencilerinin ölçekte yer alan maddelere verebilecekleri cevaplar 1 ile 5 arasında değişmektedir. Bir diğer ifade ile ölçekte okuma alışkanlığına ilişkin en düşük tutum 1 puan en yüksek tutum ise 5 puandır.

Verilerin toplanması sürecinde çalışma grubunda yer alabilecek öğrencilere araştırmanın amacı hakkında kısaca bilgi verilmesinin ardından gönüllü olanların araştırmaya katılımı sağlanmıştır. Öğrenciler, İlkokul Öğrencileri İçin Okuma Alışkanlığı Ölçeği'ni yaklaşık 10 dakikada tamamlamıştır.

Verilerin Analizi

Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmaları kapsamında yapı geçerliğini test etmek amacıyla sıklıkla faktör analizi tekniğine başvurulur (Çokluk vd., 2012). Faktör analizi türleri, değişken azaltmak amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analizi ve yapının model olarak doğruluğunu araştıran doğrulayıcı faktör analizi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2001). Bu çalışmada, ilkokul öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir ölçek geliştirilmesi sebebiyle hem açımlayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi teknikleri kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ölçme aracının geçerliğini sağlamaya yönelik yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizine ilişkin bulgular ile güvenilirliğini sağlamak amacıyla yapılan testlere ilişkin bulgular sunulmuştur.

Geçerlik Çalışmaları

Açımlayıcı Faktör Analizi

Jöreskog ve Sörbom (1993) test ya da ölçek geliştirme çalışmalarının ilk basamağı olarak açımlayıcı faktör analizini işaret etmektedir. Buna bağlı olarak, açımlayıcı faktör analizinde bir yapı içinde ilgili olan öğelerin bir araya toplanıp toplanmadığı araştırılır (Tekin, 2000). Bu çalışmada, madde havuzu oluşturulurken alanyazına dayalı olarak birbiri ile ilgili olan öğeler bir araya getirilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi ile kuramsal olarak bir araya toplanan bu öğelerin istatistiksel olarak bir arada ele alınıp alınamayacağı araştırılmıştır. Bu doğrultuda, öncelikle veri setinin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek amacıyla Kaiser-Meyer Olkin (KMO) ve Bartlett Küresellik (BTS) testleri uygulanmıştır. Bu testlere ilişkin bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Kaiser-Meyer Olkin ve Bartlett Küresellik Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.88
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1759.29
	df	210
	Sig.	.00

Tablo 1’de sunulan bulgular incelendiğinde, korelasyon ve kısmi korelasyon katsayılarının uyumlu olduğu görülmektedir. Kaiser-Meyer-Olkin testi sonuçlarının .50’den büyük olması gerekmektedir (Kalaycı, 2009). Field (2009) 0.80–0.90 değerleri arasında hesaplanan KMO testi sonuçlarının “iyi” olarak yorumlanabileceğini ifade etmiştir. Bu doğrultuda, bu çalışma için hesaplanan .887 (% 88.7) değerinin iyi olarak belirlenen değer aralığında yer alığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, Bartlett testi sonuçlarının .000 düzeyinde anlamlı

farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Elde edilen bu bilgilerden hareketle, veri setinin açımlayıcı faktör analizi tekniğine uygun olduğu anlaşılmaktadır (Field, 2009; Tabachnick ve Fidell, 2001).

Bir sonraki aşamada özdeğer ve varyansların ortalaması araştırılmıştır. Toplam varyansa ilişkin bulgular Tablo 2'deki gibidir.

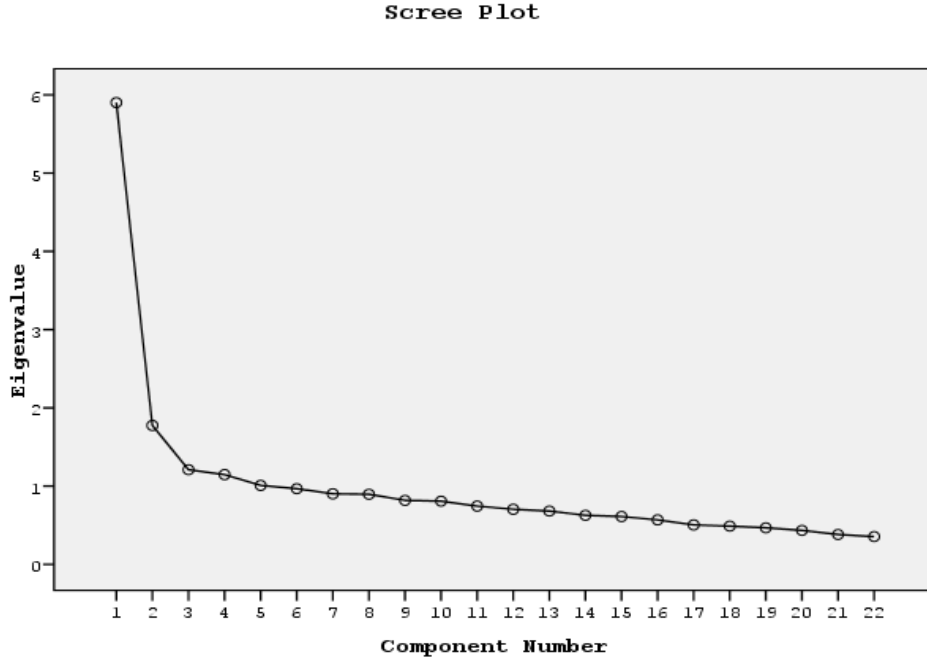
Tablo 2

Özdeğer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyans Yüzdesi

	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	5.90	26.82	26.82	5.90	26.82	26.82	3.83	17.43	17.43
2	1.20	5.49	40.39	1.20	5.49	40.39	1.98	9.04	39.45
3	1.14	5.21	45.60	1.14	5.21	45.60	1.19	5.43	44.88
4	1.00	4.58	50.19	1.00	4.585	50.19	1.16	5.30	50.192
5	.97	4.58	51.45						
6	.96	4.39	54.58						
7	.90	4.09	58.68						
8	.89	4.07	62.75						
9	.81	3.71	66.47						
10	.80	3.67	70.14						
11	.74	3.38	73.53						
12	.70	3.20	76.73						
13	.68	3.09	79.82						
14	.62	2.85	82.67						
15	.61	2.78	85.45						
16	.56	2.58	88.04						
17	.50	2.29	90.33						
18	.48	2.22	92.55						
19	.46	2.12	94.67						
20	.38	1.73	98.38						
21	.35	1.61	100.00						

Faktör sayısını belirlerken özdeğeri 1'den daha büyük olan faktörler anlamlı görülür (Kalaycı, 2009). Bu doğrultuda, Tablo 2'de özdeğeri 1'den büyük olan 4 faktör olduğu anlaşılmaktadır. Birinci faktör toplam varyansın % 17.43'ünü, ikinci faktör % 39.45'ini,

üçüncü faktör % 44.88'ini ve dördüncü faktör ise % 50.19'unu açıklamaktadır. Ölçme aracının faktör sayısını belirlemede özdeğer istatistiğinin yanı sıra çizgi grafiğine de bakılabilir (Field, 2009). Şekil 1'de Okuma Alışkanlığı Ölçeği çizgi grafiği sunulmuştur.

Şekil 1. Okuma Alışkanlığı Ölçeği çizgi grafiği

Faktör analizi kapsamında incelenen çizgi grafiğinde eğimin kırılma noktasından hareketle faktör sayısı belirlenir (Kalaycı, 2009). Bu bilgidan hareketle Şekil 1'de yer alan çizgi grafiği incelendiğinde bu ölçme aracının 4 veya 5 faktörler sınırlandırılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, özdeğer istatistiği ve çizgi grafiği analizleri sonucunda elde edilen bulguların birbiri ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Ölçme aracında yer alan bir maddenin diğer maddelerle paylaştığı varyans miktarını incelemek amacıyla değişkenlerin ortak varyansına bakılmalıdır. Buna göre, communalities yani açıklanan ortak varyans 1 olmalıdır (Field, 2009). Bu çalışmaya ilişkin ortak varyans değeri Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3

Değişkenlerin Ortak Varyansı

	Initial	Extraction
Okuma 1	1.000	.58
Okuma 2	1.000	.54
Okuma 3	1.000	.64
Okuma 4	1.000	.55
Okuma 5	1.000	.50
Okuma 6	1.000	.76
Okuma 7	1.000	.68
Okuma 8	1.000	.52
Okuma 9	1.000	.62
Okuma 10	1.000	.63
Okuma 11	1.000	.65
Okuma 12	1.000	.61
Okuma 13	1.000	.62
Okuma 14	1.000	.58
Okuma 15	1.000	.59
Okuma 16	1.000	.53
Okuma 17	1.000	.50
Okuma 18	1.000	.54
Okuma 19	1.000	.59
Okuma 20	1.000	.66
Okuma 21	1.000	.56
Okuma 22	1.000	.57

Tablo 3 incelediğinde ölçme aracında yer alan maddelerin ortak varyansının 1 olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, veri setinin büyüklüğünün uygun olduğu ve faktör sayısının yeterli olduğu anlaşılmaktadır (Kalaycı, 2009).

Açımlayıcı faktör analizi kapsamında son olarak, döndürülmüş faktör matrisi tekniği uygulanmıştır. Böylece, elde edilen faktöriyel yapının anlamlılığı hakkında bilgi edinilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2001). Tablo 4'te Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nin döndürülmüş faktör matrisi analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4

Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nin Döndürülmüş Faktör Matrisi

		Bireysel Tutum	Okuma Deneyimi	Ailenin Tutumu	Okuma Türü
1	Kitap okumayı çok seviyorum.	.66			
3	Bana kitap hediye edildiğinde çok mutlu oluyorum.	.60			
2	Kitap okuyamadığım zamanlarda üzülüyorum.	.60			
18	Kitap okurken kendimi kitaptaki karakterlerin yerine koyarım.	.48			
19	Okuduğum kitabı bitirmek için sabırsızlanırım.	.67			
21	Uzun yazıları sıkılmadan okuyabilirim.	.58			
22	Tatil, yolculuk gibi durumlarda yanımda kitap taşırım.		.57		
5	Başucumda her zaman bir kitap bulunur.		.60		
6	Sık sık kütüphaneye giderim.		.52		
15	Okuduğum kitaplar hakkında fikir alışverişi yaparım.		.53		
16	Arkadaşlarımla kitap alışverişi yaparım.		.58		
4	Birine hediye alacağım zaman kitap almayı tercih ederim.		.60		
17	Sınıfımızdaki kitaptan kitap ödünç alırım.		.51		
10	Annem çok kitap okur.			.77	
11	Babam çok kitap okur.			.72	
12	Kardeşim çok kitap okur. (abim, ablam, küçük kardeşlerim)			.47	
13	Evimizde çok sayıda kitap vardır.			.49	
14	Kendime ait bir kitaplığım vardır.			.49	
7	Öykü ve hikâye okurum.				.61
8	Açıklama ve yönergeleri okurum.				.52
9	Gazete ve dergi okurum.				.59

Tablo 4 incelendiğinde yapılan dik döndürme sonucunda kuramsal olarak tanımlanan maddelerin kendi faktörleri altında toplandığı görülmektedir. Stevens'a göre (2002; Akt. Field, 2009) faktör yük değeri .40 altında olan maddeler ölçme aracının kapsamı dışında bırakılmalıdır. Bu doğrultuda, Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nde yer alacak maddelere karar vermede bu husus dikkate alınmıştır. Ayrıca, Şencan (2005) her faktör altında en az üç madde bulunması gerektiğini belirtmektedir. Bu bilgidен hareketle, "Bir kitabı beğenmezsem okumaya devam etmem" ifadesini içeren 20. madde, .723 faktör yüküne sahip olmasına rağmen herhangi bir alt faktör altında yer almadığı için ölçme aracının kapsama dışında

birakılmıştır. Yukarıda Madde 20'yi çıkardıktan sonra yapılan ikinci düzey analiz sonuçları sunulmuştur.

İstatistiksel işlemlerin sona ermesinin ardından, maddelerin özellikleri ve alanyazın göz önünde bulundurularak alt faktörler isimlendirilmiştir. Böylece, ilkökul öğrencisinin okuma faaliyetlerine yönelik içsel motivasyonunu ifade eden “Kitap okumayı çok seviyorum” ve “Bana kitap hediye edildiğinde çok mutlu oluyorum” gibi maddeler okuma alışkanlığına ilişkin *Bireysel Tutum* olarak isimlendirilmiştir. Çocukların okumaya yönelik faaliyetlerinin sıklığı hakkında bilgi veren “Başucumda her zaman bir kitap bulunur” ve “Sık sık kütüphaneye giderim” gibi maddelerden oluşan yapı *Okuma Deneyimi* ismini almıştır. Aile bireylerinin okuma alışkanlıklarını inceleyen “Annem çok kitap okur”, “Evimizde çok sayıda kitap vardır” gibi maddelerin yer aldığı yapı *Ailenin Tutumu* şeklinde isimlendirilmiştir. Son olarak, “Öykü ve hikâye okurum”, “Açıklama ve yönergeleri okurum” gibi maddeler *Okuma Türü* faktörü altında yer almıştır.

Doğrulatoryıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ulaşılan faktöriyel yapının model olarak doğruluğunu test etmek amacıyla doğrulatoryıcı faktör analizi tekniğine başvurulmuştur. Verilerin analizinde LISREL 8.7 programı kullanılmıştır. Analiz sonucunda uyum indeksleri $\chi^2 = 359.87$, $df = 183$, $RMSEA = .054$, $NFI = .91$, $NNFI = .95$, $CFI = .96$, $GFI = .91$ ve $AGFI = .88$, $IFI = .96$ olarak hesaplanmıştır. Doğrulatoryıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum indeksleri Tablo 5'te yer almaktadır.

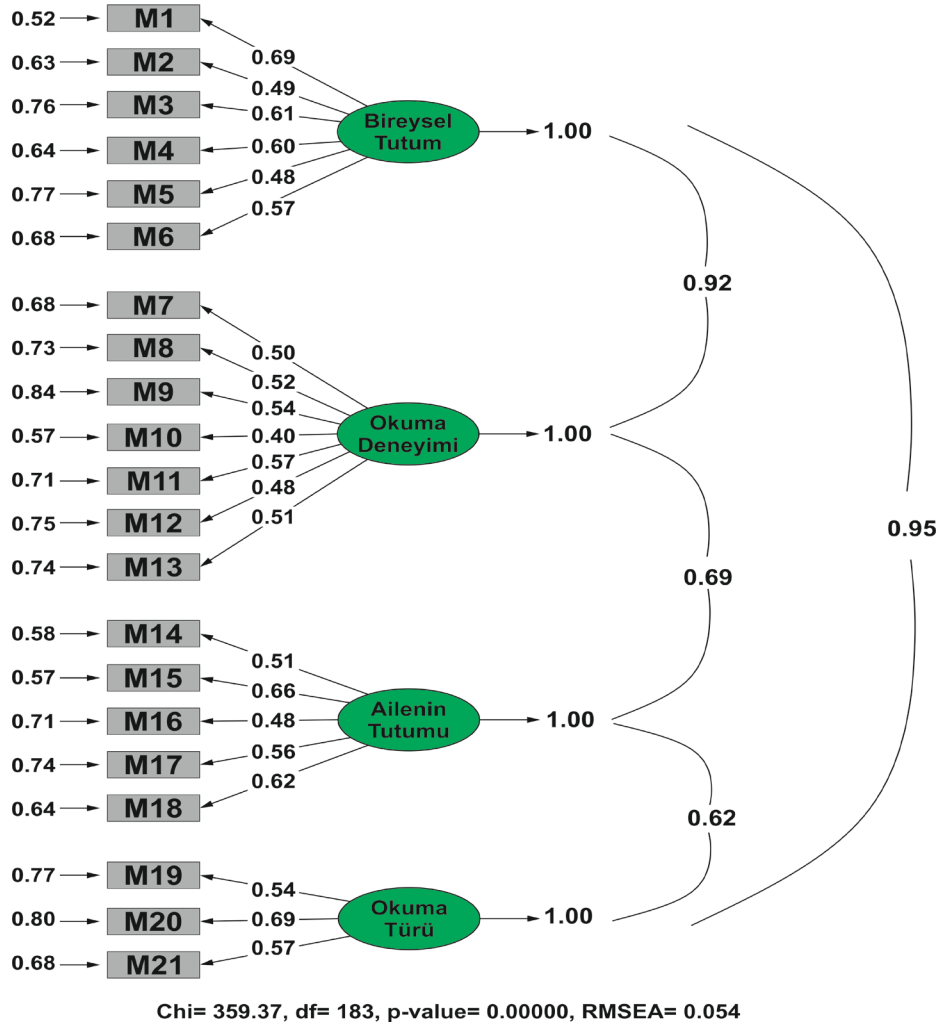
Tablo 5

Okuma Alışkanlığı Ölçeği Uyum İndeksleri

İndeks	Referans Değerler	Uyum düzeyi
χ^2		359.87
χ^2/ df	$\chi^2/ df \leq 2$ mükemmel uyum	1.96
RMSEA	$RMSEA \leq 0.5$ mükemmel uyum	.05
NFI	$NFI \geq 0.90$ iyi uyum	.91
NNFI	$NNFI \geq 0.95$	.95
GFI	$GFI \geq 0.90$ iyi uyum	.91
AGFI	$AGFI \geq 0.90$ iyi uyum	.88
CFI	$CFI \geq 0.95$ mükemmel uyum	.96

Tablo 5 incelendiğinde Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nin uyum ölçütlerinin ortaya koyduğu değerlerin $\chi^2/ df \leq 2$ mükemmel uyum, $RMSEA \leq 0.5$ mükemmel uyum, $NFI \geq 0.90$ iyi uyum $NNFI \geq 0.95$ mükemmel uyum, $GFI \geq 0.90$ iyi uyum, $AGFI \geq 0.80$ kabul edilebilir uyum ve $CFI \geq 0.95$ mükemmel uyuma işaret etmektedir (Hu ve Bentler, 1999; Kline, 2000; Schumacker ve Lomax, 2010; Tabachnick ve Fidell, 2001). Bu doğrultuda test edilen modelin doğrulandığı anlaşılmaktadır. İlkokul Öğrencileri İçin Okuma Alışkanlığı Ölçeği'ne ilişkin yol analizi sonuçları Şekil 2'deki gibidir:

Şekil 2. Yol analizi

Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda dört alt faktör ve 21 maddeden oluşan Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nin yapı olarak geçerli olduğu anlaşılmaktadır (Jöreskog ve Sörbom, 1993; Tabachnick ve Fidell, 2001).

Güvenirlilik Çalışmaları

Yapı geçerliğinin sağlanmasının ardından, ölçme aracının güvenirliliğine ilişkin bilgi edinmek amacıyla Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır (Esen-Aygün ve Şahin-Taşkın, 2017). Bu doğrultuda, Cronbach Alpha katsayısı ölçeğin tümü için .84, Bireysel tutum için .75, Okuma deneyimi için .76, Ailenin tutumu için .73 ve Okuma türü için .70 olarak

hesaplanmıştır. Kalaycı (2009), Cronbach Aplha katasıyımısın .60 ile .80 arasında oldukça güvenilir; .80 ile 1.00 arasındaki ise yüksek derecede güvenilir olduğunu ifade etmiştir. Bu doğrultuda, ölçme aracının alt faktörlerinin oldukça güvenilir, ölçüğün tümünün ise yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir. Ölçme aracının güvenilirliğini test etmede kullanılan tekniklerden biri de Pearson korelasyon katsayısının hesaplanmasıdır. Bu sebeple, ölçme aracı ilk uygulamadan 3 hafta sonra 102 öğrencilik alt örneklem grubuna ikinci kez uygulanmıştır. Pearson Korelasyon katsayısına ilişkin bilgiler Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6

Pearson Korelasyon Katsayısı

		Uygulama 1	Uygulama 2
Uygulama 1	Pearson Correlation	1	.831**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N		101
Uygulama 2	Pearson Correlation	.831**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	101	

Tablo 6’da yer alan bulgular, bu ölçüğe ilişkin Pearson korelasyon katsayısının $r=.831$ ($p<.05$) olarak hesaplandığını göstermektedir. Bu doğrultuda, Uygulama 1 ve Uygulama 2 arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu anlaşılmaktadır (Kalaycı, 2009).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma ile ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığını belirlemeye yönelik bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçme aracının ilkokul dönemindeki öğrencilerle yapılacak akademik çalışmalara ve ülkemizde okuma alışkanlığının gelişmesinde engel teşkil eden unsurların belirlenerek okuma kültürünün arttırılmasına katkı sağlaması

beklenmektedir. Bu doğrultuda, 21 madde ve 4 alt faktörden oluşan bir yapı elde edilmiştir. Elde edilen alt faktörler Bireysel Tutum, Okuma Deneyimi, Ailenin Tutumu ve Okuma Türü olarak isimlendirilmiştir. Ölçme aracı 5'li Likert tipindedir. Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nden alınacak en yüksek puan 105, en düşük puan ise 21'dir. Bu doğrultuda 21 çok düşük, 42 puan düşük, 66 puan orta, 88 puan yüksek ve 105 puan çok yüksektir. Okuma alışkanlığı ölçeğinden alınan puan arttıkça öğrencilerin okuma alışkanlığı düzeyi artmaktadır.

Okuma alışkanlığı ölçeğinin geliştirilmesi sürecinde ulaşılan geçerlik ve güvenirlik katsayıları ölçme aracının ilkökul öğrencilerinin okuma alışkanlık düzeylerini belirlemede seçici bir ölçme aracı olduğuna işaret etmektedir. Ölçme aracından yer alan dört alt boyut toplam varyansın % 50'sini açıklamaktadır. Elde edilen bu değer için çok faktörlü ölçme araçları için belirlenen %40- % 60 oranına uyum gösterdiği görülmektedir (Tabachnick & Fidell, 2001). Ayrıca, ölçme aracının model olarak doğruluğunu belirlemek amacıyla uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen, $\chi^2/df \leq 2$, $RMSEA \leq 0.5$, $NFI \geq 0.90$, $NNFI \geq 0.95$, $GFI \geq 0.90$, $CFI \geq 0.95$ iyi ve mükemmel uyuma (Kline, 2000; Tabachnick ve Fidell, 2001; Hu ve Bentler, 1999; Schumacker ve Lomax, 2010), $AGFI \geq 0.80$ kabul edilebilir uyum (Schumacker ve Lomax, 2010) düzeyine sahip olduğu görülmektedir. $AGFI$ 'nin iyi uyum gösterebilmesi 0.90'dan büyük olması gerekmektedir (Schumacker ve Lomax, 2010; Hooper, Coughlan ve Mullen, 2008). Ancak $AGFI$ uyum indeksi Ki-Kare'ye alternatifidir (Tabachnick ve Fidell, 2001). Bu nedenle, bu çalışmada hem Ki-kare hem de $AGFI$ değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca, yeterli örneklem büyüklüğüne de ulaşılmıştır. Bu bilgilerden hareketle, modelin doğruluğu kabul edilmiştir.

İlkokul Öğrencileri İçin Okuma Alışkanlığı Ölçeği'nin Bireysel Tutum ve Ailenin Tutumu faktörleri alanyazın ile uyumlu örtüşmektedir. Bununla birlikte, bu ölçme aracı alanyazındaki çalışmalardan farklı olarak Okuma Deneyimi ve Okuma Türü faktörlerini kapsamaktadır. Bu iki faktör ilkökul öğrencilerinin tutumlarının yanı sıra okumaya ilişkin

somut bilgiler sunmaktadır. Bu nedenle, ölçme aracının alanyazındaki okuma alışkanlığına tutumuna ilişkin diğer ölçme araçlarından farklı olarak okuyucuların okuma eylemine yönelik olarak bilgi sunacağı düşünülmektedir.

İlkokul öğrencilerinin okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik bu ölçek geliştirme çalışması kapsamında, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçme aracının diğer yaş gruplarında kullanılabilmesi için geçerliğin ve güvenilirliğin yeniden sağlanması önerilmektedir. Ayrıca, bu ölçme aracının çeşitli değişkenler açısından incelenmesinin okuma eylemine ilişkin daha kapsamlı bilgi sunacağı öngörülmektedir. Bu doğrultuda, ileriki araştırmalarda İlkokul Öğrencileri İçin Okuma Alışkanlığı Ölçeği'ni farklı değişkenlerle birlikte ele alınması önerilmektedir.

Kaynakça

- Acat, B., Demiral, H. ve Arın, A. (2008). Okuma Alışkanlığı Göstergelerine Göre İlköğretim Öğrencilerinin Durumları. *Türkçe Öğretimi Kongresi (18-20 Mayıs 2008)*.
- Aksaçlıoğlu, A. G. ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21 (1), 3-28.
- Balcı, A. (2009). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve ilgileri üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Batur, Z., & Bek, H. ve Gülveren, H. (2010). Öğretmen adaylarının okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma: Uşak Eğitim Fakültesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2010(5). 32-49.
- Bektaş, M., Okur, A. ve Karadağ, B. (2014). İlkokul ve ortaokul son sınıf öğrencilerinde metaforik algı olarak kitap. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(2), 154-168.

- Çokluk, Ö., Şekercioglu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik spss ve lirsal uygulamaları* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirer, V., Yıldız, D. Ç. ve Sünbül, A. M. (2011). The relationship between primary school students' computer-internet usage and reading habits: sample of konya, 1. *Elementary Education Online*, 10(3), 1028–1036.
- Duran, E., ve Sezgin, B. (2012). İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının ve İlgilerinin Belirlenmesi Determination Of Habits And Interests In Reading Of Elementary 4–5. Graders. *Turkish Studies*, 7(4-II), 1649–1662.
- Duros, I. ve Papadopoulos, C. (2009). *Effects of a book club intervention on fifth graders' vocabulary, reading habit and attitude*. Boston: Boston University School Of Education Submitted In Partial Fulfillment of the Requirements For The Degree of Doctor of Education.
- Esen-Aygün, H. ve Şahin-Taşkın, C. (2017). Identifying Psychometric Properties of the Social-Emotional Learning Skills Scale. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 12(2), 43–61.
- Field, A. P. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London, England: SAGE.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Hanedar, R. T. (2011). *8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığı ve okuduğunu anlama becerileri üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Hooper, D., Coughlan, J., ve Mullen, M. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.

- Hu, L. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- İnan, D. D. (2005). İlköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 28-30 Eylül 2005 Denizli, Bildiri Kitabı. Cilt, 2.*
- Jöreskog, K. G. ve Sörbom, D. (1993). Applied multivariate statistical analysis (Fourth Edition). NJ: Prentice-Hall, Inc.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamaları çok değişkenli istatistik teknikleri (5. baskı)*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karadağ, R. (2014). Okuma ilgisi, tutumları ve alışkanlığı konusunda yapılmış çalışmaların lisansüstü tezlere dayalı analizi: YÖK ve ProQuest veri tabanları örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 1-17.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (16. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karakaş, Ö. (2013). *8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Tutumları Üzerine Bir Araştırma (Meb Tarafından Ortaokul Öğrencilerine Önerilen 100 Temel Eser Örneğinde)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Keleş, Ö. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinde kitap okuma alışkanlığının incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kline, P. (2000). *An easy guide to factor analysis*. Routledge: Taylor and Francis Group.
- Maraşlı, A. (2005). *Okumayı sevdirme yolları*. İstanbul: Bilge.
- McKool, S. S. (2007). Factors that influence the decision to read: an investigation of fifth grade students' out-of-school reading habits. *Reading improvement*, 44(3), 111-132.

- Muthen L. K. & Muthen, B. O. (2002). How to use a monte carlo study to decide on sample size and determine power. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 9(4), 599-620.
- Özbay, M. (2006). Okuma Eğitiminde Çevre Faktörü. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (24).
- Özdemir, S. (2013). *Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlık ve tutumlarıyla fen, matematik derslerindeki akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi: İzmir-Buca ilçesi örneği* (Yayınlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Schumacker, R. E. ve Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling (Third Edition)*. Routledge: Taylor&Francis Group.
- Susar-Kırmızı, F. (2012). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies*, 7(3), 2353–2366.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistic (fourth edition)*. Allyn and Bacon.
- Tekin, H. (2000). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme (13. Baskı)* Ankara: Yargı Yayınevi.
- Türkiye Okuma Kültürü Haritası (2011). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
<http://www.kygm.gov.tr/Eklenti/55,yonetici-ozetipdf.pdf?0>
- Ungan, S. (2008). Türkiye’de kitap okuma: Okuma alışkanlığımızın kültürel altyapısı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 218–228.
- Yıldız, M., ve Akyol, H. (2014). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 793–815.

Yılmaz, B. (2000). Çok kültürlü toplumlarda etnik azınlık çocuklarının okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları. *Türk Kütüphaneciliği*, 14(4), 451–465.

Extended Abstract

Reading culture is directly related to the level of development of countries. In Turkey, students gain in terms of reading habits; laws, regulations, circulars, development plans and educational plans, educational policies, reading habits of students and teachers, various researches, PISA exam results and adult reading habits of the research shows that the reading culture in Turkey is lagging behind compared to developed countries. Based on information obtained from the literature, it is understood that especially the primary school period is important in gaining reading habit. However, there are limited studies focusing on the reading habits of primary school students in Turkey. Studies are mostly about reading habits of secondary school students. Especially, it is seen that the number of studies with primary school 1st, 2nd, 3rd and 4th grade students are few in number.

When the measurement tools used in the studies aiming to determine the reading habits of primary school students, it is understood that the studies aiming to ensure validity and reliability need to be strengthened. Accordingly, it is considered that there is a need for an effective measurement tool in order to determine the level of reading habit of both primary school students and to determine the relationship of reading habits with other variables. In this study, it is aimed to develop a valid and reliable measurement tool to determine the reading habits of 4th grade students in primary school. It is important for the elementary school students to gain effective reading skills and to improve their reading habits. Because reading skills are gained in primary school. For this reason, it is thought that the reading habit scale developed within the scope of this study will contribute to the increase of reading culture by determining the obstacles in the development of reading habits in our country in the long term, in the long term in the academic studies in the primary school period.

In the process of development of the measurement tool, 22 items were written in line with the developmental characteristics of the fourth grade students. Measuring tool is designed in 5-Likert type. Participants were randomly selected from the schools in Canakkale City Center during the fall semester of 2019 -2020 academic year. In the study, two-time application was made as exploratory and confirmatory factor analysis. 333 students participated in exploratory factor analysis and 102 students in confirmatory factor analysis. First, Kaiser-Meyer Olkin

(KMO) and Bartlett Sphericity (BTS) tests were applied to evaluate the suitability of the data set for factor analysis. When the findings are examined, it is seen that correlation and partial correlation coefficients are compatible. In the next step, the average of eigenvalues and variances was investigated. Accordingly, it is understood that there are four factors whose eigenvalue is greater than 1. In addition, the common variance of the items in the measurement tool is 1. Subsequent to the end of the statistical procedures, sub-factors were named by considering the properties of the substances and the literature.

In order to test the accuracy of the factorial structure as a result of the exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis technique was applied. Conformity indexes were calculated as $\chi^2 = 359.87$, $df = 183$, $RMSEA = .054$, $NFI = .91$, $NNFI = .95$, $CFI = .96$, $GFI = .91$ and $AGFI = .88$, $IFI = .96$. The excellent fit of the χ^2 / df , the excellent fit of the RMSEA, the good fit of the NFI, the NNFI excellent fit, the good fit of the GFI, the acceptable fit of the AGFI, and the excellent fit of the CFI, indicate the compliance criteria of the Reading Habit Scale. As a result of the exploratory and confirmatory factor analyzes, it is understood that the reading habit scale consisting of four sub-factors and 21 items is valid in structure. After obtaining the construct validity, the Cronbach Alpha coefficient was calculated to obtain information about the reliability of the measurement tool. In this respect, Cronbach Alpha coefficient was calculated as .84 for the whole scale, .75 for the individual attitude, .76 for the reading experience, .73 for the attitude of the family and .70 for the type of reading. In this respect, it can be said that the sub-factors of the measurement tool are highly reliable and the whole scale is highly reliable. One of the techniques used to test the reliability of the measurement tool is the calculation of the Pearson correlation coefficient. For this reason, the measurement tool was applied to the lower sample group for 102 students 3 weeks after the first application. The Pearson correlation coefficient was calculated as $r = .831$. In this respect, there is a high level of significant relationship between Practice 1 and Practice 2.

With this study, a measurement tool has been developed to determine the reading habits of the fourth grade students. Accordingly, a structure consisting of 21 items and 4 sub-factors was obtained. The sub-factors obtained were named as Individual Attitude, Reading Experience, Family Attitude and Reading Type. Measurement tool is 5-Likert type. The highest score to be taken from the Reading Habit Scale is 105 and the lowest is 21. In this respect, 21 are very low, 42 points low, 66 points medium, 88 points high and 105 points very high. The reading habit increases and the reading habit increases.